

Uzasadnienie Rady: Stanowisko Rady (UE) nr 7/2021 w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Unijny program zwalczania nadużyć finansowych i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 250/2014

(2021/C 137/02)

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 30 maja 2018 r. Komisja przedłożyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (zwany dalej „programem”) ⁽¹⁾.
2. 12 lutego 2019 r. Parlament Europejski na sesji plenarnej przyjął rezolucję ustawodawczą zawierającą jego stanowisko w pierwszym czytaniu ⁽²⁾.
3. Grupa Robocza ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych przeanalizowała wniosek Komisji na kilku posiedzeniach w okresie od czerwca do grudnia 2018 r. W dniu 12 grudnia 2018 r. Komitet Stałych Przedstawicieli przyjął częściowy mandat do rozpoczęcia negocjacji z Parlamentem Europejskim, ze względu na pewne przepisy horyzontalne związane z toczącymi się wówczas negocjacjami w sprawie wieloletnich ram finansowych (WRF) ⁽³⁾.
4. Od kwietnia do listopada 2020 r. odbyło się kilka posiedzeń technicznych. Podczas tych spotkań wiele kwestii zostało rozwiązanych w wyniku kompromisu obu stron.
5. Po osiągnięciu w dniu 10 listopada 2020 r. porozumienia politycznego w sprawie WRF skonsultowano się w sprawie tekstu z członkami Grupy Roboczej ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych. Na podstawie tych konsultacji, które potwierdziły mandat prezydencji, prezydencja zorganizowała 8 grudnia 2020 r. w drodze wideokonferencji rozmowy trójstronne, podczas których osiągnięto wstępne porozumienie, z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej.
6. Wstępne porozumienie zostało przedstawione i omówione w dniu 18 grudnia 2020 r. podczas nieformalnej wideokonferencji członków Grupy Roboczej ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, która nie miała zastrzeżeń do tekstu porozumienia.
7. Komitet Stałych Przedstawicieli zatwierdził ostateczny tekst kompromisowy w dniu 8 stycznia 2021 r. ⁽⁴⁾.
8. Tekst ten został przedłożony do zatwierdzenia przez Komisję Kontroli Budżetowej (CONT) Parlamentu Europejskiego w dniu 11 stycznia 2021 r. W tym samym dniu przewodnicząca komisji CONT podpisała pismo do przewodniczącego Coreperu II, w którym oświadczyła, że jeżeli Rada prześle formalnie Parlamentowi Europejskiemu swoje stanowisko w wersji przedstawionej w załączniku do tego pisma, zaleci, aby na sesji plenarnej stanowisko Rady zostało przyjęte bez poprawek w drugim czytaniu Parlamentu, z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej.

II. CEL

9. Program ma na celu wspieranie wysiłków państw członkowskich na rzecz zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i innych nielegalnych działań oraz nieprawidłowości mających wpływ na interesy finansowe i budżet Unii, a także finansowanie ukierunkowanych szkoleń oraz wymiany informacji i najlepszych praktyk między organami odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów w zakresie zwalczania nadużyć finansowych w całej Europie. Zapewni on również wsparcie dla działań dochodzeniowych poprzez zakup sprzętu technicznego wykorzystywanego do wykrywania nadużyć finansowych i prowadzenia dochodzeń w ich sprawie, a także ułatwi dostęp do bezpiecznych systemów informatycznych.

⁽¹⁾ Dokumenty 9539/18 + ADD 1 + ADD 2 (COM(2018) 386 final + ANNEX + SWD(2018) 281 final).

⁽²⁾ Dokument 6207/19.

⁽³⁾ Dokument 15467/18.

⁽⁴⁾ Dokument 14259/20 + ADD1.

Nowy program zastąpi obecny program Herkules III i będzie zarządzany i wdrażany przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF).

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

10. Parlament Europejski i Rada przeprowadziły negocjacje w celu osiągnięcia porozumienia na etapie przyjmowania przez Radę stanowiska w pierwszym czytaniu („wczesne porozumienie w drugim czytaniu”).
11. Tekst stanowiska Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedla wyważony kompromis osiągnięty w negocjacjach między Parlamentem Europejskim a Radą, prowadzonych przy wsparciu Komisji.

Porozumienie skupia się na następujących kwestiach:

- równowaga między przepisami proceduralnymi a ograniczoną wielkością programu. W szczególności program prac jest przyjmowany w drodze aktów wykonawczych bez procedury komitetowej (*art. 11*), a Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych w celu ustanowienia ram monitorowania i oceny programu oraz zmiany załącznika do rozporządzenia, w tym wykazu wskaźników monitorowania (*art. 12*),
- wymóg, by Komisja składała Parlamentowi Europejskiemu i Radzie roczne sprawozdanie z wyników programu w ramach sprawozdania dotyczącego ochrony interesów finansowych Unii. Komisja powinna należycie uwzględnić wyrażone w tym kontekście zalecenia Parlamentu Europejskiego (*art. 12*),
- orientacyjny podział puli środków finansowych na trzy komponenty programu oraz pułap 2 % dla wydatków na wsparcie techniczne i administracyjne związane z realizacją programu (*art. 3*),
- niewyczerpujący wykaz działań kwalifikujących się do dotacji (*art. 9*) oraz maksymalne stawki współfinansowania dla dotacji ustalone na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych, które, w wyjątkowych przypadkach, mogą zostać zwiększone do maksymalnie 90 % kosztów kwalifikowalnych (*art. 8*),
- zobowiązanie ze strony Komisji do zapewnienia niezależności i obiektywności przy przeprowadzaniu ocen (*art. 13*),
- przepisy dotyczące stosowania programu z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2021 r. w celu umożliwienia ciągłości działań finansowanych w ramach programu (*art. 18 i 19*),
- oprócz standardowych przepisów dotyczących udziału państw trzecich, motyw wprowadzający zachętę do uczestniczenia podmiotów mających siedzibę w państwach trzecich, które zawarły z Unią obowiązujący układ o stowarzyszeniu, aby poprawić ochronę interesów finansowych Unii poprzez współpracę celną i wymianę najlepszych praktyk (*motyw 20*),
- motyw wprowadzający cel w zakresie klimatu pomimo ograniczonego budżetu i szczególnego ukierunkowania programu (*motyw 33*).

IV. WNIOSEK

12. Rada uważa, że jej stanowisko w pierwszym czytaniu zapewnia odpowiednią równowagę i że po przyjęciu nowe rozporządzenie będzie służyło realizacji celów polegających na wspieraniu ochrony interesów finansowych, zgłaszaniu nieprawidłowości oraz zapewnianiu wzajemnej pomocy administracyjnej i współpracy w zagadnieniach celnych i rolnych.
-